

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

שופס סילבוס לסטודנט

המחלקה לחינוך תשפ"ב 2021-22

שם הקורס: טיפול פסיכולוגי בילדים בגישות דינמיות

מס' קורס: סמסטר חורף <למלא מספר קורס>, סמסטר אביב <למלא מספר קורס>

שם המרצה: ד"ר סיגל עדן אלמוגי.

יעדי ההוראה:

במהלך הקורס נקרא מאמרים המציגים גישות תיאורטיות ומעשיות שונות לטיפול בילדים. נתמקד בכתביהם של תיאורטיקנים פסיכואנליטיים מזרם יחסי האובייקט (קליין, ויניקוט, ביון, קוהוט). נעסוק ברקע ההתפתחותי ובמשמעויות הטיפול במשחק. נדון בסטיג הטיפולי וחשיבותו, בתהליך הכניסה לטיפול במסגרת חינוכית, באינטייק, בטכניקות טיפול בילדים, בסיום טיפול ובפרידה. נלמד להכיר מושגי מפתח בתיאוריה הפסיכואנליטית, כגון הערבה, העברה נגדית והזדהות השלכתית, וכיצד לעשות בהם שימוש בטיפול. נתייחס לעבודה עם הורים. הקורס ייכלל בין התיאוריות לעבודה המעשית, והסטודנטים יביאו דוגמאות וסוגיות מהמפגשים הטיפוליים שלהם לחשיבה קבוצתית ולמידה משותפת.

דרישות והרכב ציון הקורס:

1. נוכחות והשתתפות פעילה בדיונים וקריאת פרטי החובה ברשימה הביבליוגרפית. בעקבות הקריאה לנסח 1-2 שאלות, רעיונות או אסוציאציות, ולשלוח למרצה במייל עד מוצ"ש הקודם לשיעור (25% מהציון הסופי)
2. הצגת מאמר בכתה (25% מהציון הסופי)
3. עבודה מסכמת (50% מהציון הסופי)

אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.

אופן הערכה בקורס - ככל שלא יתאפשר לקיים בחינות פרונטליות הן עשויות להשתנות למטלות חלופיות. עם זאת, המחלקה תשמור על הרכב הציון בקורס, כך שהמטלה החלופית שתינתן תהיה באותו משקל של המקורית.

מבנה הקורס:

כל אחד מהנושאים יידון ראשית באופן תיאורטי ואח"כ באופן מעשי, הן באמצעות דוגמאות שהמרצה תביא, והן באמצעות שיתוף מצד הסטודנטים בסוגיות רלוונטיות בהן הם נתקלים במהלך עבודתם הטיפולית. סביב אלו יתקיים דיון מפרה, מכיל ופורה, שיעזור להעמיק ולהפיה חיים במושגים התיאורטיים. כמו כן, כל סטודנט יבחר מאמר אחד מהרשימה מטה אותו יציג באחד השיעורים הרלוונטיים (הצגה בת חצי שעה). בסוף הקורס יגישו הסטודנטים עבודה מסכמת שפרטיה יינתנו בהמשך.

נושא	תכנים עיקריים	ביבליוגרפיה
1	מבוא לטיפול דינמי במשחק	
2	פסיכותרפיה פסיכודינאמית לילדים	Landreth, G. L. (1993). Child-centered play therapy צ'תיק, מ. (2004) שיטות בפסיכותרפיה של הילד: אסטרטגיות פסיכודינאמיות- פרק 1: מאפיינים כלליים של הילד כמטופל. (עמ' 11-35).
3	התפתחות המשחק	צ'תיק- פרק 3: תפקידו המרכזי של המשחק (עמ' 59-71). פלו, ל.א., (1954). שלבים ליבידינליים, התפתחות האגו ומשחק. בתוך: פלשמן, א. (עורך), (2002). תקשורת טיפולית עם ילדים. לקט מאמרי יסוד. משרד העבודה והרווחה. סער, נ., בר, מ., גוהלף, ד. (2017). בזכות הרמאות - התבוננות ברמאות במשחקים בעלי חוקים מובנים אצל ילדים וחשיבותה בטיפול. שיחות, כרך ל"א, חוב' מס' 3 עמודים 211-21.
4	אינטייק	צ'תיק, מ. (2004) שיטות בפסיכותרפיה של הילד: אסטרטגיות פסיכודינאמיות- פרק 2: תהליך ההערכה. (עמ' 37-58).
5	סטינג	אוסטרוייל, ז., (1995). פתרונות פתוחים. טיפול פסיכולוגי בילד ובסביבתו. הוצאת שוקן. (עמ' 147-169).
6	פגישה ראשונה בטיפול + ברית טיפולית	שוולטר, ג.א., (1976). ברית טיפולית ותפקיד הדיבור בטיפול בילדים. בתוך: פלשמן, א. (עורך), (2002). תקשורת טיפולית עם ילדים. לקט מאמרי יסוד. משרד העבודה והרווחה. אלן, פ., (1942). השלב ההתחלתי של הטיפול. בתוך: פלשמן, א. (עורך), (2002). תקשורת טיפולית עם ילדים. לקט מאמרי יסוד. משרד העבודה והרווחה.
7	דרכי התערבות	Sandler J, Kennedy H. & Tyson R. L., (1980). <u>The Technique of Child Psychoanalysis: Discussions with Anna Freud</u> . Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press, Chapters 16,17,18,20.
8	אמפתיה	אולדן, כ., (1953). על אמפתיה של מבוגרים כלפי ילדים. בתוך: פלשמן, א. (עורך), (2002). תקשורת טיפולית עם ילדים. לקט מאמרי יסוד. משרד העבודה והרווחה.
9	פירוש	שורף, א. מקומו של הפירוש בעבודה הפסיכואנליטית עם ילדים – האם הוא נחוץ? פסיכו-אקטואליה, 2010
10	גבולות	Axline, V.M., (1969). Play Therapy. Ballantine Books. N. Y. Ch. 15.
11	יחסי אובייקט: קליין	סגל, ה. (1998), מלאני קליין, תל אביב: הוצאת עם עובד, עמ' 53-58. (פרק 3 - טכניקת המשחק)
12	ויניקוט	ויניקוט, ד. (1970), משחק ומציאות, תל אביב: עם עובד (1995), עמ' 34-56. (פרק 1: אובייקטים של מעבר ותופעות מעבר)
13	פסיכולוגית העצמי, אמפתיה	(הרצאת אורחת)
14	עבודה עם הורים	צ'תיק, פרק 4 : הדרכת הורים והורות העברתית + פרק 5: הטיפול ביחסי הורה ילד מנזר, תסריטים נרקסיסטיים של הורות
15	העברה והעברה נגדית	ראקר, ה. (1968), העברה והעברה נגדית, הוצאת תולעת ספרים (2010), עמ' 149-195. (פרק 6 – המשמעויות והשימושים של העברה נגדית) סנדלר 1980 בתוך פלשמן
16	קליין	חנה סגל- טכניקת המשחק
17	אתיקה	
19	טיפול קצר מועד בילדים	אוסטרוייל- תצפית פעילה
20	טיפול בילדים עם הפרעות התפתחות מתבגרים	אלוורז, א. (1992), נוכחות חיה, הוצאת תולעת ספרים (2005), עמ' 184-195. (פרק 11 - כמה אותות מבשרי תיקון בילד הרסני שהתקשה)
21	מתבגרים	
22	סיום טיפול ופרידה	

